

Valtuustoaloite koskien Tornioon turvattavaa maksutonta toista astetta

KV 29.04.2024 § 36

Valmistelija

Hallintopäällikkö Outi Kääriäinen

Valtuutettu Aino Hyöppisen 29.4.2024 jättämä Tornion Vasemmistoliiton, Tornion Demareiden sekä 23 muun valtuutetun allekirjoittama seuraavan sisältöinen valtuustoaloite:

”Toisen asteen koulutuksesta tuli maksutonta vuonna 2021. Oppimateriaalien ja työvälineiden maksuttomuus on ollut yksi keskeinen keino varmistaa, että jokaisella nuorella on mahdollisuus suorittaa toisen asteen koulutus esimerkiksi perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Esimerkiksi vuoden 2022 lukiolaisbarometrin mukaan lähes puolet ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki, että oppimateriaalien tai välineiden maksuttomuus oli vaikuttanut heidän päätökseensä hakeutua lukioon. Hallitus linjasi viime viikolla kehysriihessä rajaavansa oppivelvollisten maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Tällä hetkellä maksuttomuus päättyy kaksi vuotta myöhemmin.

Lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomuus on vaikuttanut päätökseen hakeutua lukioon erityisesti niillä opiskelijoilla, joiden kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työttömänä tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Maksuttomuus on siis edistänyt koulutuksellista tasa-arvoa. Pelkän perusasteen koulutuksen varassa oleville kasautuu muita enemmän sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia ongelmia. On siis ainoastaan aiheellista varmistaa, että yksikään nuori ei jätä kouluttautumatta kalliiden opiskelumateriaalien takia.

Tornionkin tulee olla kaupunki, jossa nuoret voivat käydä koulunsa loppuun ilman, että heidän opintopolulle kasataan esteitä. On kaupungin ja koko maan etu, että nuoret kouluttautuvat. Tämä rajaus tulee lisäämään byrokratiaa ja hallinnollista työtä oppilaitoksissa. Tosiasiallisia säästöjä rajauksella tuskin saadaan aikaan. Aloitteella ei ole nykytilaan nähden kustannusvaikutuksia.

Me allekirjoittaneet esitämme korkeintaan 18-vuotiaisiin.”, että toisen asteen maksuttomuus säilytetään Torniossa nykyisellään, vaikka maan oikeistohallitus rajaisi lukio-koulutuksen ja ammatillisten opintojen maksuttomuuden

Päätös

Päätettiin saattaa aloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Toimenpiteisiin

Sivistystoimenjohtaja Tarja Konola-Jokinen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@tornio.fi)
Lukion rehtori Marko Kaarlela ja
Tarja Konola-Jokinen

Valtuutettu Aino Hyöppisen sekä muiden allekirjoittajien aloitteessa esitetään, että Tornion kaupunki säilyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden nykyisellään, vaikka valtakunnallisesti maksuttomuutta rajattaisiin.

Toisen asteen maksuttomuudella on ollut valtakunnallisesti merkittävä rooli koulutuksellisen tasa-arvon edistämisessä. Oppimateriaalien maksuttomuus on madaltanut kynnystä hakeutua lukio- ja ammatilliseen koulutukseen erityisesti niillä nuorilla, joiden perhetausta ei tue kouluttautumista yhtä vahvasti.

Tornion kaupungin näkökulmasta maksuttomuuden toteuttaminen perustuu kuitenkin voimassa olevaan lainsäädäntöön sekä kaupungin taloudellisiin reunaehtoihin.

Mikäli maksuttomuutta koskeva lainsäädäntö muuttuu siten, että oppimateriaalien maksuttomuus rajataan sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta, vähentäisi tämä Tornion kaupungin kustannuksia arviolta noin 10 000 euroa vuodessa. Kokonaisuudessaan oppimateriaalien kustannukset ovat olleet noin 75 000 euroa vuodessa, josta merkittävä osa muodostuu digitaalisista oppimateriaaleista.

Lukion rehtorin arvion mukaan maksuttomuuden rajaaminen ei lisäisi merkittävästi hallinnollista työtä, sillä rajan määrittely on selkeä ja oppimateriaalien maksuttomuus voidaan kohdentaa yksiselitteisesti opiskelijoille opintojen eri vaiheissa. Lisäksi osassa oppiaineista käytössä olevien kierrätettävien oppimateriaalien lainaamista voidaan jatkaa myös maksuttomuuden päättymisen jälkeen, mikä lieventää muutoksen vaikutuksia opiskelijoille.

Kaupungin taloudellinen tilanne huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa maksuttomuutta yli valtakunnallisen velvoitteen. Kunnalla ei ole velvollisuutta ylläpitää laajempaa maksuttomuutta kuin mitä lainsäädäntö edellyttää.

Tornion kaupunki seuraa valtakunnallisen lainsäädännön muutoksia ja toteuttaa toisen asteen maksuttomuuden niiden mukaisesti.

Esittelijä

Sivistystoimenjohtaja Konola-Jokinen Tarja

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy annetun vastauksen ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle käsiteltäväksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

KH 04.05.2026 § 175
4219/00.01.07.00/2024

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää merkitä vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsittelyyn sekä katsotaan asia loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin.
